

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Навчально-науковий інститут цивільного захисту
Кафедра цивільного захисту та протимінної діяльності

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК1.1 «Цивільний захист»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність (*спеціалізація*): 053 Психологія
Освітня програма: Реабілітаційна психологія

Львів 2023

РОЗРОБНИКИ

Професор кафедри цивільного захисту
та протимінної діяльності
доктор технічних наук

• Василь КАРАБИН
(підпис) (ім'я, прізвище)

«29» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри цивільного
захисту та протимінної діяльності,
доктор технічних наук, доцент

Роман ЯКОВЧУК
(підпис) (ім'я, прізвище)

«29» серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми,
начальник кафедри практичної психології
та педагогіки
д. психол. н., професор

(Роксолана СІРКО)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«29» серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-
наукового інституту цивільного
захисту, кандидат фізико-
математичних наук, доцент.

Ольга МЕНЬШИКОВА
(підпис) (ім'я, прізвище)

«29» серпня 2023 р.

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного захисту та протимінної діяльності, протокол від «29» серпня 2023 № 1 і

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Цивільний захист
Статус дисципліни	нормативна
Рік навчання, семестр	1-й рік (1-й семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Карабин Василь Васильович, доктор технічних наук, професор кафедри цивільного захисту та протимінної діяльності
Контактний телефон	0975166929
Електронна пошта	v.karabyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3708
Консультації	згідно з розкладом консультацій кафедри цивільного захисту та протимінної діяльності

2. Анотація до курсу

Освітня програма вивчення нормативної дисципліни «Цивільний захист» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності 053 «Психологія». Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення принципів та методів організації та захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях.

У кожному розділі розглядаються можливі застосування у зазначених вище та інших дисциплін, а також, приділяється значна увага формуванню системи цивільного захисту в державі.

3. Мета і завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни “Цивільний захист” є формування у здобувачів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ).

Завдання:

- опанування термінологією цивільного захисту, розуміти відмінності між схожими термінами;
- визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних

та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

- ознайомити з методами розробки та впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;
- виробити навички щодо здійснення організації захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій;
- формування вміння приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

– **Загальні компетентності:**

ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Навички здійснення безпечної поведінки.

ЗК12. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК13. Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в екстремальних і кризових ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН09 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основну термінологію у сфері цивільного захисту;
- заходи захисту людини, матеріальних цінностей, виробничих територій від небезпек техногенного і природного характеру;
- порядок віднесення міст та суб'єктів господарювання до відповідних груп і категорій цивільного захисту;
- небезпечні чинники природного характеру та характер їх впливу на виробничі території промислових об'єктів;
- порядок створення фонду захисних споруд цивільного захисту для укриття працівників суб'єктів господарювання та населення.

вміти:

- прогнозувати і оцінювати небезпечні чинники, що виникають у разі небезпечної події природного характеру; застосовувати теорії захисту населення, території та навколишнього природного середовища від їх впливу;
- обирати оптимальні способи захисту населення і територій від впливу

негативних чинників надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження;

– обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи цивільного захисту, техногенної безпеки на промислових об'єктах та територіях.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни бажано володіти англійською мовою на рівні B1.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за темами, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає виконання здобувачами тестових завдань та доповідей на практичних заняттях. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	3 кредити / 90 академічних годин, з яких: лекцій 16 годин, практичних 16 годин, самостійної роботи 58 годин.
Форми навчання	лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на практичних заняттях).

6. Тематика та зміст курсу

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Практичні двома	Самостійна робота
Тема 1. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях	9	2	2	-	-	5
Тема 3. Оцінка радіаційної та хімічної обстановки	9	2	2	-	-	5
Тема 4. Захист населення в надзвичайних ситуаціях	9	2	2	-	-	5
Тема 5. Інженерний, радіаційний і хімічний захист територій	9	2	2	-	-	5
Тема 6. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях	9	2	2	-	-	5

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Практичні двома	Самостійна робота
Тема 7. Дії у надзвичайних ситуаціях	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Організація та проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях	10	2		-	-	6
Диференційований залік	18		2	-	-	16
Усього годин	90	16	16	-	-	5

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Тематика лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей	2
2	Тема 2. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях	2
3	Тема 3. Оцінка радіаційної та хімічної обстановки	2
4	Тема 4. Захист населення в надзвичайних ситуаціях	2
5	Тема 5. Інженерний, радіаційний і хімічний захист територій	2
6	Тема 6. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях	2
7	Тема 7. Дії у надзвичайних ситуаціях	2
8	Тема 8. Організація та проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях	2
9	Разом	16

7.2. Короткий зміст лекційних занять

Тема 1. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей.

Поняття про надзвичайні ситуації. Основні терміни та поняття. Алгоритм класифікації надзвичайної ситуації. Державне регулювання захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Важливість навчання населення діям в умовах війни.

Тема 2. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях.

Загальні принципи та етапи оцінки обстановки у надзвичайних ситуаціях. Оцінка інженерної обстановки: ступені руйнування будинків, споруд, об'єктів господарської діяльності; оцінка стану ураження міст та населених пунктів. Оцінка інженерної обстановки на об'єкті господарської діяльності. Оцінка пожежної обстановки.

Тема 3. Оцінка радіаційної та хімічної обстановки.

Радіоактивні речовини та промислові джерела іонізуючого

випромінювання. Одиниці виміру радіоактивності і дози випромінювання. Оцінка радіаційної обстановки. Оцінка хімічної обстановки: загальні принципи оцінки обстановки; довгострокове (оперативне) прогнозування; аварійне прогнозування. Організація роботи розрахунково-аналітичних груп та постів радіаційного і хімічного спостереження: організація роботи розрахунково-аналітичних груп; організація роботи постів радіаційного і хімічного спостереження.

Тема 4. Захист населення в надзвичайних ситуаціях.

Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Інформування у сфері цивільного захисту. Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи: укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту (сховища, протирадіаційні укриття); заходи з евакуації.

Тема 5. Інженерний, радіаційний і хімічний захист територій.

Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Тема 6. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Види та форми навчання населення діям у НС. Навчання населення діям у НС групи А. Навчання населення діям у НС групи Б. Навчання населення діям у НС групи В. Навчання населення діям у НС групи Г.

Тема 7. Дії у надзвичайних ситуаціях.

Дії під час загрози виникнення та виникнення зсувів. Дії під час загрози виникнення та виникнення землетрусів. Дії під час загрози виникнення та виникнення сильних вітрів, шквалів і смерчів. Дії під час загрози сходу та сходу селевих потоків та снігових лавин. Дії під час виникнення аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Дії під час утворення зон бактеріологічного зараження. Дії при пожежі. Дії в умовах ведення військових дій.

Тема 8. Організація та проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях.

Життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях, під час війни. Мета та види спеціальної обробки, її організація та проведення.

8. Теми практичних, семінарських та лабораторних занять

8.1. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Практичне заняття 1. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей в Україні та країнах НАТО. Надзвичайні ситуації в Україні. Надзвичайні ситуації у США. Надзвичайні ситуації у країнах Балтійського регіону.	2

	Надзвичайні ситуації у країнах Балканського регіону. Надзвичайні ситуації у країнах Середземномор'я. Надзвичайні ситуації в Японії. Надзвичайні ситуації в Австралії.	
2.	Практичне заняття 2. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях. Етапи оцінки обстановки у надзвичайних ситуаціях. Оцінка інженерної обстановки: ступені руйнування будинків, споруд, об'єктів господарської діяльності; оцінка стану ураження міст та населених пунктів. Оцінка інженерної обстановки на об'єкті господарської діяльності. Оцінка пожежної обстановки. Районування території. Оформлення карт схем району з розміщенням об'єктів цивільного захисту	2
3.	Практичне заняття 3. Оцінка радіаційної та хімічної обстановки Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Львова. Потенційно-небезпечні об'єкти населеного пункту _____ (у якому я проживаю). Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Червоноградського та Сокальського районів Львівської області. Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Миколаївського району Львівської області. Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Рівненської області. Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Хмельницької області. Найбільші потенційно-небезпечні об'єкти Івано-Франківської області. Ландшафтно-рекреаційні території м. Львова. Зони вірогідного затоплення у Львівській області. Зони вірогідного затоплення у Закарпатській області. Зона можливого радіоактивного забруднення території України.	2
4.	Практичне заняття 4. Захист населення в надзвичайних ситуаціях. Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Інформування у сфері цивільного захисту. Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи: укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту (сховища, протирадіаційні укриття); заходи з евакуації.	2
5	Практичне заняття 5. Інженерний, радіаційний і	2

	хімічний захист територій. Інженерний захист територій. Радіаційний захист. Хімічний захист. Медичний, біологічний захист Психологічний захист. Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.	
6	Практичне заняття 6. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Види та форми навчання населення діям у НС. Навчання населення діям у НС групи А. Навчання населення діям у НС групи Б. Навчання населення діям у НС групи В. Навчання населення діям у НС групи Г.	2
7	Практичне заняття 7. Дії у надзвичайних ситуаціях. Дії під час загрози виникнення та виникнення зсувів. Дії під час загрози виникнення та виникнення землетрусів. Дії під час загрози виникнення та виникнення сильних вітрів, шквалів і смерчів. Дії під час загрози сходу та сходу селевих потоків та снігових лавин. Дії під час виникнення аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Дії під час утворення зон бактеріологічного зараження. Дії при пожежі. Дії в умовах ведення військових дій.	2
8	Разом	16

8.2. Темі семінарських занять

Практичні заняття не передбачені

8.3. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

9. Завдання для самостійного опрацювання

№	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Ознайомитися з такими документами: Кодекс Цивільного захисту України ст. 10, 15, 37. Наказ МНС України від 12.12.2012 року № 1400 «Про	5

	затвердження класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій». Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 року № 457 «Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010».	
2	Ознайомитися з такими документами на навчальним виданням: Постанова КМУ від 9.01.2014 року № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту». Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник, Видавництво НУ «Львівська політехніка / В. Є. Гончарук, С. І. Качан, С. М. Орел, В. І. Пуцило. – Львів, 2004. – С. 38-87	5
3	Ознайомитися з таким документом: Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 12.07.2000 № 116 “Про затвердження значень гігієнічних нормативів “Норми радіаційної безпеки України, доповнення: Радіаційний захист від джерел потенційного опромінення” (НРБУ-97/Д-2000).	5
4	Ознайомитися з такими документами на навчальним виданням: Постанова КМУ від 9.01.2014 року № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту». 2. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 1. Техногенна та природна небезпека. Посібник. О. М. Євдін, В. В. Могильниченко та ін. – К.: КІМ, 2007. – С. 127-189	5
5	Ознайомитися з таким документом: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 02.02.2005 № 54 “Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України” (із змінами).	5
6	Ознайомитися з таким навчальним виданням: Сукач Ю. Г., Сукач Р. Ю., Ткачук Р. Л., Синельников О. Д. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : практичний посібник. Львів: Видавництво “Растр-7”, 2021. 260 с. (1-58с.)	5
7	Ознайомитися з: Karabyn V., Shtain B., Popovych V. (2018) Thermal regimes of spontaneous firing coal washing waste sites. News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of Geology and Technical sciences. Volume 3, No 429. Pp. 64 – 74. 2. Lazaruk, Y., Karabyn, V. (2020) Shale gas in Western Ukraine: Perspectives, resources, environmental and	6

	<p>technogenic risk of production. Pet Coal; 62(3):836-844.</p> <p>Rak Yu., Karabyn V., Shuryhin V. (2020) Civil and environmental safety problems of the upper reaches of small mountain rivers (on the example of the Tysmenytsia River, Ukraine). VUZF review, 5(2):71-77. DOI: 10.38188/2534-9228.20.2.08</p> <p>Starodub Y., Karabyn V., Havrys A., Shainoga I., Samberg A. Flood risk assessment of Chervonograd mining-industrial district. Proc. SPIE 10783, 107830P. Event SPIE. Remote Sensing. 2018, Berlin, Germany (10 October 2018). URL : https://doi.org/10.1117/12.2501928</p>	
8	<p>Ознайомитися з:</p> <p>Підготовка органів управління до дій в надзвичайних ситуаціях / В.Б. Лоїк, С.Д. Синельников, Р.С. Яковчук, О.В. Лазаренко. Навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2020. 374 с. (С.96-138).</p>	6
9	Підготовка до диференційованого заліку	16
10	Разом	58

10. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, практичні заняття із поточним контролем виконання індивідуальних завдань та проведенням тематичних контрольних робіт, консультації.

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна), практичні заняття, пояснення;
- наочні: ілюстрація технологічних схем, рисунків, креслень окремих вузлів технологічного устаткування тощо.

2) За логікою передачі та сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: створення ситуацій зацікавленості.

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (створене на базі системи електронного навчання Moodle)), інтерактивна дошка.

12. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД” https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf та “Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД” https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Поточний контроль	
Поточний контроль проводиться у формі тестового опитування та виконання практичних робіт. У семестрі максимально здобувач може отримати 70 балів (25 балів за виконання тестових контрольних робіт і 45 балів за роботу на практичних заняттях. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки за диференційований залік.	
Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
Тестові завдання	Курсом передбачено проходження 7-ти тестових опитувань. Типові завдання та критерії оцінювання наведені у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання одного тестового опитування можна отримати 5 балів.
Практичні заняття	Курсом передбачено проходження 7-ми практичних занять. Доповідь на занятті оцінюється до 5-ти балів. Оцінювання здійснюється за національною шкалою, відповідно до Додатку Б “Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД”.
Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку. Допуск до диференційованого заліку здійснюється за умови проходження 5-ти тестових контрольних робіт та позитивній роботі на щонайменше двох практичних заняттях. Диференційований залік (максимально 30 балів) передбачає відповіді на 3 запитання з переліку питань, розміщених в середовищі «Віртуальний університет».	

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів за 100-бальною шкалою, яка передбачає тестування у електронному освітньому середовищі «Віртуальний університет» та відповіді у екзаменаційному білеті, і переводиться у національну (чотирибальну) шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості здобувача у національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у наступній таблиці.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту, практики	для заліку
91-100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D		
51-60	E	задовільно	не зараховано
36-50	FX	незадовільно	
0-35	F		

13. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам “Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД” https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов’язкове відвідування і виконання практичних занять та завдань самостійної роботи.

Політика щодо термінів виконання завдань та ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються у електронному курсі “Віртуального університету”. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі вищої освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

- заборгованість із поточного контролю;
- заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом проходження тестових завдань у електронному освітньому середовищі “Віртуальний університет” згідно із тематичним планом курсу. Ліквідація заборгованості з підсумкового контролю організовується у форматі перездачі екзамену.

Дотримання принципів академічної доброчесності: роботи (завдання) виконуються здобувачами вищої освіти самостійно, ідеї та ініціативи інших авторів використовуються лише при належно оформленому цитуванні.

Поведінка в аудиторії – неприпустимо запізнення та користування мобільним телефоном на заняттях, за винятком виконання громіздких

обчислень та використанні додаткових програм в освітніх цілях; повага до думки інших колег; дотримання норм культури мовлення та ін.

14. Рекомендована література

Основна:

Основні законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Конституція України.
2. Кодекс цивільного захисту України: Кодекс від 02.10.2012 р. № 5403-VI / Верховна Рада України
3. Закон України від 6.03.2000 року № 1550-III «Про правовий режим надзвичайного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.
4. Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 9.01.2014 р. № 11. «Положення про єдину державну систему цивільного захисту»: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 року № 368 «Про затвердження порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-п>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2015 р. № 18. «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-п>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2002 р. № 843. «Про затвердження Загального положення про спеціальну Урядову комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівня» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2002-п>.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 443. «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2013-п>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 р. № 841. «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-п>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 9.10.2013 р. № 787. «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2013-п>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 р. № 101. «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/101-2015-п>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 409. «Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2015-п>.

14. Наказ МНС України від 5.10.2007 року № 685 «Організація управління в надзвичайних ситуаціях».

15. Наказ МВС України від 06.08.2018 року № 658 «Про затвердження класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій».

16. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 02.02.2005 № 54 «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України» (із змінами).

17. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 12.07.2000 № 116 «Про затвердження значень гігієнічних нормативів «Норми радіаційної безпеки України, доповнення: Радіаційний захист від джерел потенційного опромінення» (НРБУ-97/Д-2000).

Навчально-методична література:

18. Цивільний захист: Навч. посібник / В. О. Васійчук, В. Є. Гончарук, С. І. Качан, С. М. Мохняк. – Львів, 2010. – 384 с.

19. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник, Видавництво НУ «Львівська політехніка / В. Є. Гончарук, С. І. Качан, С. М. Орел, В. І. Пуцило. – Львів, 2004. – 136 с.

20. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 1. Техногенна та природна небезпека. Посібник. О. М. Євдін, В. В. Могильниченко та ін. – К.: КІМ, 2007. – 636 с.

21. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування. Посібник. О. М. Євдін, В. В. Могильниченко та ін. – К.: КІМ, 2008. – 152 с.

22. Михайлюк В. О. Цивільна безпека: Навч. посібник. В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 158 с.

23. Осипенко С. І., Іванов А. В. Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту. Навч. посібник. – К., 2008. – 286 с.

24. Сукач Ю. Г., Сукач Р. Ю., Ткачук Р. Л., Синельников О. Д. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : практичний посібник. Львів: Видавництво «Растр-7», 2021. 260 с.

25. Яковчук Р.С., Саміло А.В. Правознавство та правові основи цивільного захисту України. Навчальний посібник. Львів: ЛДУ БЖД, 2017. 484 с.

Додаткова:

1. Karabyn O., Smotr O., Kuzyk A., Malets I., Karabyn V. (2023). Mathematical and Computer Model of the Tree Crown Ignition Process from a Mobile Grassroots Fire. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. 148-159. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-16203-9>

2. Kochmar, I., Karabyn, V., Stepova, K., Stadnik, V., & Sozanskyi, M.

(2024). Thermal Impact on Heavy Metal Bioavailability in Burnt Rocks of Waste Heap of Chervonohradska Coal-preparation Plant (Lviv Region, Ukraine). *Geomatics and Environmental Engineering*, 18(1), 117–133. <https://doi.org/10.7494/geom.2024.18.1.117>

3. Lazaruk, Y., Karabyn, V. (2020) Shale gas in Western Ukraine: Perspectives, resources, environmental and technogenic risk of production. *Pet Coal*; 62(3):836-844.

4. Rak Yu., Karabyn V., Shuryhin V. (2020) Civil and environmental safety problems of the upper reaches of small mountain rivers (on the example of the Tysmenytsia River, Ukraine). *VUZF review*, 5(2):71-77. DOI: 10.38188/2534-9228.20.2.08

5. Starodub Y., Karabyn V., Havrys A., Shainoga I., Samberg A. Flood risk assessment of Chervonograd mining-industrial district. Proc. SPIE 10783, 107830P. Event SPIE. Remote Sensing. 2018, Berlin, Germany (10 October 2018). URL : <https://doi.org/10.1117/12.2501928>

6. Starodub Y., Karpenko V., Karabyn V., Shuryhin V. Mathematical Modeling of the Earth Heat Processes for the Purposes of Eco-technology and Civil Safety. Proc. IEEE CSIT 2020, 23-26 September, 2020, Zbarazh-Lviv, Ukraine: 146-149. 5.

7. Starodub, Y., Karabyn, V., Havrys, A., Kovalchuk, V., Rogulia, A. & Yemelyanenko, S. (2022). Geophysical research in the pre-Carpathian hydrosphere situation for the environmental civil protection purposes. *Geofizicheskiy Zhurnal*, 44(4), 171–182. <https://doi.org/10.24028/gj.v44i4.264847>

8. Гавриляк А.І.. Технічна експлуатація будівель та споруд: Навчальний посібник. Львів: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2009. 292 с.

9. Довідник з цивільної оборони. Київ: ЗАТ “Укртехногрупа”, 2000.

10. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування / За загальною редакцією В.В. Могильниченка. К.: КІМ, 2008. 152 с.

11. Карабин В. В. Наукові підходи до оцінювання рівнів безпеки та прогнозування надзвичайних ситуацій екологічної генези на ділянках будівництва нафтогазових свердловин. *Вісник НЛТУ*. Львів, 2019. Т. 29. № 1. С. 57–59.

12. Карабин В.В. Заходи мінімізації ризиків виникнення надзвичайних ситуацій екологічної генези на ділянках будівництва нафтогазових свердловин. *Вісник НЛТУ*. Львів, 2018. Т 28. № 11. С.68-70. <https://doi.org/10.15421/40281113>

13. Карабин В.В. Способи зменшення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій екологічної генези на ділянках техногенного впливу вуглевидобувних підприємств // *Вісник ЛДУ БЖД*. – № 18. – 2018. – С. 125-131. <https://doi.org/10.32447/20784643.18.2018.14>

14. Кодекс цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458) (із змінами).

15. Лоїк В. Б., Ковальчук В. М., Синельников О. Д. Організація аварійно-рятувальних робіт при аваріях на транспорті : навчальний посібник. Львів: ЛДУБЖД, 2017. 152 с.
16. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). – Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. – 125 с.
17. Підготовка органів управління до дій в надзвичайних ситуаціях / В.Б. Лоїк, С.Д. Синельников, Р.С. Яковчук, О.В. Лазаренко. Навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2020. 374 с.
18. Рак Ю. М., Карабин В. В., Мірненко В. І. Районування гірської річки для цілей цивільного захисту та екологічної безпеки (на прикладі р. Тисмениця). Наука і оборона. 2020. №2. С. 55- 60. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2020-11-2-55-60>
19. Ратушний Р. Т., Лоїк В. Б., Синельников О. Д., Ковальчук В. М. Практикум. Організація аварійно-рятувальних робіт : навчальний посібник. Львів : ЛДУБЖД, 2020. 394 с.
20. Стеблюк М. І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К: Знання-Прес, 2007. – 487 с.
21. Сусло С. Т. Цивільний захист: Навч. посібник / За ред. проф. М. О. Біляковича. /С. Т. Сусло, В. М. Заплатинський, Г. М. Харамда. – К.: Арістей, 2007. – 386 с.
22. Техногенна безпека АЕС. Частина II: Навчальний посібник / Чалий Д.О., Тарнавський А.Б., Сукач Р.Ю., Веселівський Р.Б. Львів: Каменяр, 2020. 340 с. 21.

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Верховної ради України. <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» <http://www.nau.ua>
3. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua>
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
6. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. <http://www.social.org.ua>
7. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org> 40.
8. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int>
9. Прометеус. <https://courses.prometheus.org.ua/>
10. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua>

11. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>

12. Springer. [Geoenvironmental Disasters](https://geoenvironmental-disasters.springeropen.com/) <https://geoenvironmental-disasters.springeropen.com/>